

نووسینگهی ریکخه‌ری راسپارده نیوده‌وله‌تیه‌کانی حوکمه‌تی ههریم له وه‌لامی ریکخراوی هیومان رایتس
ۆوتج: حکومه‌تی ههریمی کوردستان دژی ناردنه‌وه‌ی زۆره‌ملیی ئاواره و په‌نابه‌ره‌کانه

له ریکه‌وتی ۲۰۲۰/۱۲/۲ ریکخراوی هیومان رایتس وۆچ به‌یاننامه‌یه‌کی ب‌لاوکرده‌وه له‌ژێر ناویشانی
"عیراق: پرۆسه‌ی ده‌رکردنی خه‌لک له‌ که‌مه‌کان خیزانه‌کان ب‌ن مال و حال ده‌کات". به‌یاننامه‌که‌ تیشک
ده‌خاته‌ سه‌ر پرۆسه‌ی به‌رده‌وامی داخرا‌نی که‌مه‌کانی ئاواره و په‌نابه‌ران له‌و شوێنه‌ی که‌ ده‌که‌ونه‌ ژێر
ده‌سه‌لاتی حکومه‌تی فیدرال. ریکخراوی ناوبراو ئاماژه‌ی به‌وه‌ش داوه‌ که‌وا حکومه‌تی ههریمی
کوردستانیش هه‌مان نیازی هه‌یه‌ ئه‌ویش به‌ داخرا‌نی که‌مه‌کانی پارێزگای هه‌ولێر، ده‌وک و سلێمانی له
کو‌تایی سالی ۲۰۲۰.

ده‌رباره‌ی ئه‌م باب‌ه‌ته‌، نووسینگهی ریکخه‌ری راسپارده نیوده‌وله‌تیه‌کان ئه‌م لێدوانه‌وه‌ی خواره‌وه
ب‌لاوکرده‌وه:

له‌کاتی ئێستادا ۹۹۲،۷۳۲ ئاواره و په‌نابه‌ر له‌ حکومه‌تی ههریمی کوردستان ده‌ژین و پێشوازی لێ کراوه
۷۳۴،۷۱۳ له‌وان ئاواره‌ن ۲۳۸،۳۴۵ سورین، ۸،۴۴۰ تورکن، ۱۰،۵۳۴ ئێرانین، و ۷۰۰ په‌نابه‌ری فه‌له‌ستینین. به
پێچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌ی که‌ پێشبینی ده‌کری، ژماره‌ی هه‌ره‌ زۆری ئاواره و په‌نابه‌ران له‌ کومه‌لگای پێشوازی
لیکراودا ده‌ژین له‌ ههریم، ته‌نها رێژه‌ی ۲۹% له‌وان له‌که‌مپ ده‌ژین ئه‌وانیش به‌سه‌ر ۳۵ که‌مپدا
دابه‌شکراون. نزیکه‌ی ۳۸% له‌ کۆی دانیشتوی بێسه‌رۆشوبین له‌ پارێزگای هه‌ولێر ده‌ژین، ۴۱% له‌ ده‌وک، و
۲۱% یش له‌ سلێمانی.

وه‌کو روونکراوه‌ پرۆسه‌ی ئاواره‌بوون به‌رده‌وامه‌ بۆ ههریمی کوردستان. له‌ مانگی ئوکتۆبه‌ری ۲۰۲۰،
نزیکه‌ی ۲،۳۸۱ ئاواره و په‌نابه‌ر گه‌یشته‌وونه‌ته‌ ههریمی کوردستان، ئه‌ویش به‌هۆی حاله‌تی هه‌زاری، که‌می
هه‌لی کار و خزمه‌تگوزاری، نا سه‌قامگیری و ئارامی.

ئاواره و په‌نابه‌ران به‌ به‌رده‌وامی هه‌ولی گه‌رانه‌وه‌ ده‌دن بۆ ناو که‌مه‌کانی کوردستان. نزیکه‌ی ۱۷۴
خیزان و ۳۱۷ تاکی ئاواره له‌م دوا‌یه‌دا داخلی ناو که‌مه‌کان بوونه‌ له‌ پارێزگای هه‌ولێر، و له‌ پارێزگای
سلێمانی ۲۴۵ خیزان که‌ ده‌کاته‌ ۱۲۲۶ تاکه‌که‌س، هه‌روه‌ها ۹۲ خیزان و ۳۳۲ تاکه‌که‌س گه‌یشته‌وونه‌ته‌
پارێزگای ده‌وک.

هه‌روه‌ها، ژماره‌ی ئه‌و ئاواره و په‌نابه‌رانه‌ی که‌ گه‌راونه‌ته‌وه‌ شوینی راسته‌قینه‌ی خۆیان ده‌کاته‌ ۱،۱۹۱
خیزان و ۵،۶۱۹ تاک. له‌ پارێزگای هه‌ولێر، ۱۱۶ خیزان و ۵۷۵ تاک گه‌راونه‌ته‌وه‌ شوینی راسته‌قینه‌ی خۆیان.

له پارێزگای سلیمانی، ۲۷ خێزان و ۱۳۷ تاک که مپه کانیان جیهیشتوو و گهراونه تهوه بۆ ولاتی خۆیان. ههروهها له پارێزگای دهۆک، ۶۲۳ خێزان و ۳،۸۸۶ کهس که مپیان جیهیشتوو .

ئیمه دووپاتی پابه ندبوونمان دهکینهوه سه بارهت به پيشوازيکردن له ئاوارهکان سه ره رای ئهم بارۆدوخه سه خته. سه بارهت به گهرا نه وهش، سياسه تی حکومه تی هه ري می کوردستان به رچاو و روونه: بۆ پالپشتی و ئاسانکردنی پرۆسه ی گهرا نه وه ی ئاره زوو مه ندانه ی ئاوارهکان بۆ شوینی راسته قينه ی خۆیان، ئه و هه ري می کوردستان هه موو ئاسانکاريه کی کردوو بۆ زياتر له ۷۰۰،۰۰۰ کهس له سال ی ۲۰۱۶ وه که گهراونه ته وه بۆ ناوچه ئازادکراوه کانیان. له هه ري می کوردستان تاكو ئیستا ۲۳ که مپ دووباره ري کخراونه ته وه به هۆی به تالکردنی و گهرا نه وه ی ئاره زوو مه ندانه ی خه لک بۆ شوینی خۆیان. ليره دا دووباره پالپشتی خۆمان بۆ ئهم پرۆسه یه دووپات دهکینه وه، به لام پيوستمان به ژینگه یه کی گونجاوه له ناوچه ئازادکراوهکان بۆ ئاسانکردنی ئهم پرۆسه یه.

ئوه ی شايه نی باسه ئه وه یه که ريژه ی هه ره زۆری ئاوارهکان ده يانه وي ت بگه ري نه وه بۆ شوینی راسته قينه ی خۆیان و ناوچه ئازادکراوهکان، به لام به پي ی وه رگرتنی بيرۆرا له لايه ن ري کخراوه مرۆبييه کانه وه ئه و زياتر له ۸۰% ئاوارهکان ئاماده نين بگه ري نه وه له کاتی ئیستادا، ئه ویش به هۆی ناله باری دوخه که، وه کو نه بوونی خزمه تگوزاری سه ره تايی، هه لی کار، پالپشتی مادی، تي کدانی ماله کانیان و نه بوونی ئارامی.

حکومه تی هه ري می کوردستان سالانه پيوست ی به بره پاره و سه رچاوه یه کی زۆر هه یه بۆ دايينکردنی خزمه تگوزاری سه ره تايی بۆ ئاوارهکان و په نابه ری سوری له هه ري می کوردستانی عيراق. حکومه تی هه ري می کوردستان هه ميشه هه ولی پابه ندبوون و جيبه جي ککردنی مه رجه کانی نه ته وه یه کگرتوو هکان و لايه نی نيوده وه تی کردوو. حوکمه تی هه ري می کوردستان دژی ناردنه وه ی زۆره مليی ئاواره و په نابه ره کانه.